6

LVCTVS SENATUS POPULIQVE GEDANENSIS

Super

EXCESSV

CLEMENTISSIMI DOMINI NOSTRI

SIGISMVNDI III

POLONORVM

REGIS ELECTI

SVEONVM HÆREDITARII

DUCIS PRUSSIÆ. &c.

DESCRIPTUS

ORATIONE

habitâ

in Gymnasii Patrii Auditorio maximo

præsentibus viris lectissimis ex omnibus ordinibus

ANNO M DC XXXII. DIE XXV MAJI.

â

JOHANNE MOCHINGERO GEDANENSI
Concionatore ædis Catharineæ & Rhetore Gymnasii.

DANTISCI,
Sumptibus & Typis GEORGII RHETII, Reip: & Gym: Typogr:

ANNO M DC XXXIII.

IMMORTALI
HONORI

SIGISMUNDI III
SACRUM.

APUD
AMPLISSIMUM SENATUM
URBIS PATRIÆ.

DEPOSITUM

AB
AUTORE.

AMPLISSIMI PRÆCONSULES ET CONSULES.

AMbrosius Antistes Mediolanensis mihi exemplo præluxit, qui oratione funebri obitum Valentiniani Imperatoris prosecutus est. Eum sequi pium omninò videbatur, quum illætabile nuncium de excessu SIGISMUNDI III. Regis ac Domini nostri, Urbem hanc luctu implevit. Debemus funeribus charissimorum quorumcunq; lacrymas, amoris, dolorisq; indices: at Regi nostro stipendiaria sit hæc oratio mea. Vobis autem eam exhibeo, quibus ratio Regiarum pensionum in hac Urbe colligendarum est concredita: ut, si ita videatur, reliquæ opum vi adjiciatur, velut teruncius à cive non pecunioso quidem, at grato exolutus, animi solatijq; gratiâ super hoc lamentabili casu & in hac communi orbitate nostrâ. Ut enim nummis insculptis commendari solet ad posteritatem rerum cum publicâ lætitiâ conjunctarum memoria: ita hæ pagellæ inter omnes circumferant vestram meamq; mœstitudinem super tam tristi hoc obitu optimi & in nos benevolentissimi Regis, ad sempiternam posterorum recordationem. Cæterùm, nec vos quidem sine laude aut voto dimittere hîc congruum esset, quibus Optimus Maximus Rex Regum Immortalis benedicat, quòd Dominum vestrum optimis recordationibus prosequimini, & quàm ægrè eo careatis, cultu, sermoneq; exprimitis. Optimè sibi de fidelitate vestrâ polliceri potest, quisquis occupabit locum SIGISMUNDI. Cujus honorem commodis ac fortunâ vestrâ atq; civium charissimorum vos potiorem habuisse publicè constat. Valete, & feliciter rem agite: ut DEO charos, Regi fidos, Patriæ utiles omnis vos celebret memoria. Kalendis Junijs.

V. V. A. A.

fide observantiâ & votis deditissimus

J. M.

AVDITORVM CONVOCATIO.

AD

VNIVERSOS ET SINGVLOS

IN

URBE NOSTRA.

QVIBVS

MEMORIA

SIGISMVNDI III

VENERABILIS ET JUCUNDA.

LECTORES MEI.

IN annos ire debet, quanto in luctu Vrbs nostra fuerit, posteaquàm amisimus SIGISMVNDVM III. Regem nostrum, canitie, prudentiâ, clementiâq; venerabilem; qui examussim XLV totidem annis, quot CASIMIRVS JAGELLONIDES, quasi DEus quidam Tutelaris, Vrbi nostræ Regnoq; Polonico præfuit. Quapropter, si quidem id utile esse in eam rem potest, ego ejus negotij interpres ero, atque dicendo scribendoq;, quoad à me fieri potest, mœrorem hunc nostrum exponam, ut isthâc quâcunq; ratione memoria ejusdem posteris prodatur. Non nescius sum multa hîc à me expectatum iri, versaturo in amplissimo dicendi argumento: neque ita mihi placeo, ut non perspiciam, quid quantumq; sit, quod præstare possim. Verùm tristitia, quæ animum meum in communi hac orbitate nostrâ invasit, ut confido, excusabit me, si quid ornatissimo consessu & lectissimorum hominum frequentiâ minùs dignum attulero. Nec in luctu verba pendenda; sed affectum spectandum esse scimus. Neq; deerit argumentum veniæ, si fortean expectationi non respondero; à temporis brevitate: quum literis proditum sit, Isocratem decennium impendisse pectendo calamistrandoq; panegyrico. Denique, si quantumcunq; etiam ad dicendum se parandi tempus concederetur, non mei similis tantùm, sed disertus quisque suam infantiam sentiret in tam eximiis, tanti tamq; grandævi Regis virtutibus & meritis deprædicandis. Ideoq; quorumvis æquitas securum me esse jubet, fore, ne piæ voluntatis officium temerè improbetur. In re tanti momenti & voluisse sat erit. Sin digna auribus, præter spem meam, fuerit visa oratio, probabitur: sin secus, veniam merebitur à studio colendi Regem tot annis de nobis optimè meritum. Civis Vrbis hujus Regno concorporis & indigena, cùm aliud præstare mea tenuitas non possit, hoc conatu meum in manes Regis pientissimi affectum & cultum testari volo. Exemplo à pictoribus sumto, qui quomodocunq; effingant, Regem depictum exhibent: vel ut eopse suam in summam Majestatem observantiam exprimant, vel quòd persuasi sint, charam multis mercem esse, eamq; juxtim vendibilem. Quamvis non me fugiat Alexandrum noluisse se pingi nisi ab Apelle, aut fingi nisi à Lysippo, præstantissimis suæ ætatis Rosciis; quibus artis gloriam non invideo, pietatis verò in Magistratum laudem nequaquam concedo. Adeste tamen atque comparete, qui literas didicistis, vel rogatu meo, vel, ut vos per charum magè nomen obtester, quibus Serenissimi SIGISMVNDI memoria sacra est. Qui quondam magno numero densáq; catervâ vicos opplevistis, cum videndi causâ, quum Vrbem nostram honore præsentiæ suæ illustravit.

Quum studio effusæ matres, & vulgus inermum,
invalidiq; senes, turres & tecta domorum
obsedêre - -

Dicturus sum, *bono cum Deo, in Gymnasii nostri auditorio majori die XXV Maji horâ præcisè decimâ* de causis, quæ nos pepulerunt ad luctum istum, in quo versamur, super excessu *SIGISMVNDI III. Regis nostri: cui de felicioris vitæ luce, quâ nunc fruitur, gratulamur equidem; verùm de nobis dolemus in his tenebris relictis, usque dum aliud affulgeat sidus salutare, quod precabimur. Valete. Scripsi die XXII Maji Anno MDCXXXII.*

 ORATIO

ORATIO.

MAGNIFICI DOMINI PRÆCONSVLES ET CONSVLES, DOMINI MEI OBSERVANDI, SPECTABILES DOMINI SCABINI, REVERENDI FRATRES, EXCELLENTISSIMI VIRI *& Auditores reliqui, Spectatissimi, Florentissimi, literaturâ & virtute undiq; ornatissimi*

QVæ dicturus sum, æquis animis accipite, & aures benevolè advertite. Quod etsi in hoc argumento, in quo versabitur oratio mea, rogare vix est necesse: tamen, ut solemne teneam, etiam atq; etiam vos oro.

SIGISMVNDVS REX, PATERQVE NOSTER CLEMENTISSIMVS nobis hæc lugubria fecit. Cujus memoria per tot annorum seriem semper nobis suavissima fuit: nunc è vivis sublati semel perquàm tristis est, & summo cum mœrore conjuncta. Ab istâ causâ est, quòd hi parietes, atque hæc subsellia, quæ ferè solent peristromatibus & aulæis ornari, ut coronam specie & splendore exhilarent; jam pullo & lugubri panno, mœstitudinis indice, instrata, cùm nobis collugere videantur, tum ad dolorem nostrum accendendum, si summo mœrori, qui cor invasit, quicquam accedere potest, nos impellant. Summus ordo Patrum & Procerum, qui splendore amictus dignitatem suam ostentare solet, togas talares atq; atratas humeris injecit: ut, quantam conceperit tristitiam, vultu, gestu, cultuq; præcipuè prodat. Religiosi Ecclesiarum Antistites, quàm acerbè ferant hoc fatum, publicè satis superq; testati sunt, & penè fletum planctumq; orationibus suis flexanimis nobis excussêre. Ad exemplum vulgo nobiliores fæminæ, hilaritatis & mundi studiosissimæ, non vestium tantùm, sed & oris purpuram aversantur. Campanarum murmura & lessi singulis diebus insonant, ac plangunt, amissum esse decus præsidiumq; nostrum. Deniq; & hoc Lyceum non ultima pars Vrbis nostræ, quid hoc de publico atque communi patriæ luctu sentiat, me interprete palam ad omnes dimanabit.

Cæterùm parva tamen ista sunt atq; exigua, quæ SIGISMVNDO nostro desideratissimo pro summis in nos beneficiis rependimus. Sive recolamus memoriâ, quæ alii in Regum, Ducumq; suorum funeribus celebrandis religiosè observavêre: sive quæ â nobis jure suo quasi exigere possunt, nisi ingrati mori velimus, quàm plurima ac per tot annorum spatia ejus in nos continua merita. Apud omnes enim gentes, vel linguarum diversitate disjunctas, vel montium atq; fluviorum septis disseparatas, vel rituum atque legum varietate distinctissimas, tralatitium fuit: eorum, qui magistratum gesserunt, exequias pompâ & apparatu exquisito exornare. Quasi hæc non scripta, sed nobiscum nata lex esset, REGEM HONORANDVM esse, cùm vivum, tum exanimum. Vt de vetustissimis atque certissimis primo loco dicamus, è sacris monumentis constat, præclarum fuisse studium gentis Hebraicæ in Mosen, qui populum ex Ægypto eductum in libertatem asseruit. Eum enim vitâ defunctum, & in monte Nebone divinitus sepultum universa multitudo tricenos dies luxit, *Deut:* XXXIV diutius luctura (ut credere fas est) nisi mos gentis obstitisset. Totidem quoque dies deplorarunt Aaronem, cùm è vitâ dignitateque Summi Pontificis, quæ primò *Numer:* XX in eum unquam collata est, evocatus esset. Quisquis adfuisset in utroque funere vel spectator vel auditor, admiratus esset ejulatum planctumque genti familiarem. Quo viso auditoq; Cananæi in justis Jacobo persolutis obstupuêre. *Genes:* L Quid, quod Saulis quoque primi suæ gentis Regis, nec usquequaque boni, qui in Philistæo bello interitus sui præscius & accelerator occubuit, corpus, quod in mœnibus urbis Bethsanæ ab hostibus ad ludibrium gentis in crucis patibulum sublatum erat, Jabissani cives periculo se fortiter exponentes, hostibus atque ludibrio surripuêre, ac cadaver funerarunt publico luctu, *I. Sam:* XXXI jejunio septem dierum omni ætati atque sexui indicto. Vt minùs mirandum sit, Josiæ undecunque optimi ac penè innocentis Regis exitum huic populo tam luctuosum fuisse. Vt ipse divinus vates, ætate ei suppar, næniam super eo, composuerit, quo cum certarunt lugendi & lamentandi studio *II. Paralipom:* XXXV

Musici

Musici Musicæque omnes. Ac post omni ætate tam jucundum hujus Josiæ nomen fuisse celebris in gente istâ scriptor Sirachi filius memorat, ut suffitus unguenti naribus gratissimus est, aut mel in ore, vel melos in aure.

in lib: Sirac: c: XLIX

Si porrò ad profanas literas digredi lubet, plura reperiemus, ê quibus quædam impiam nationum pietatem equidem præ se ferent; at intolerabilem subditorum mœrorem ob Regum suorum interitum indicabunt.

lib: I. c: VI

Ægyptii, ut Diodorus refert, Regis sui mortem communi mœstitiâ luxerunt, vestes lacerârunt, templis clausis forum non frequentârunt, festa solemnia non egerunt dies LXXII, luto capita deturpantes, ac sindone subtus mammas cincti unà viri mulieresq; circumambulaverunt, bis in die novantes luctum, atq; ad numerum cum cantu virtutes Regis numerantes: cibis animantium, coctisq; ac vino & omni mensæ apparatu abstinuêre: LXXII dies itidem non unguentis, non stratis, lectis nec Venere usi sunt: sed tanquam defuncto filio per eos dies mœrentes planxêre.

Alex: ab Alexand: lib: III cap: VII

Apud Græcos verò, quod magè mireris, usurpatum fuit, ut imperatore aut duce fatis perfuncto, cùm funus efferebatur solemni pompâ, propugnacula ê mœnibus diruerentur, templa & aræ subverterentur, Lares abjicerentur (vah pietatem paganam!) partus exponerentur, cibo astinerent, ignis quoq; extingueretur. Hos secuti sunt Romani, â Græcis non pauca mutuantes, â quibus, ut discere est ex Tranquillo, in ipso die, quo Germanicus Drusi filius extinctus est, lapidata sunt templa, subversæ Deûm aræ, lares â quibusdam familiares in publicum abjecti, partus deniq; conjugum expositi, ac penè insano & furioso mœrori vehementer indultum.

in Caligulâ.

Ast verò, ut infinitum esset plures solemnium varietates, aliis populis, etiam recentioribus, frequentatas dicendo exponere: ita absonum foret, Polonorum in demortuos Reges observantiam hoc loco nec commemorare, nec laudare. Illi, quum Boleslaus I. qui Russos inprimis obnoxios sibi reddidit, â quibus Chrobri, hoc est acris, ob animi magnitudinē, cognomen accepit, mortalitatis legem explevisset, optimo Principe orbati annū solidum in tanto luctu fuerunt, ut neq; convivia ulla celebrarentur, neq; choreæ usquam agerentur, neq; vestibus cultioribus quisquam nobilium virorum aut fæminarum uteretur.

Neugebauer in Icone & vitâ Boleslai I.

Imitan-

Imitantes in eo pietatem Romanorum, qui, Constantino M. mortuo, foris ac ludis abstinuerunt, & omninò omnia, quæ prosperis lætisq; temporibus celebrari solita erant, intermiserunt.

Sigon: lib: V

Ac matronarum ex eâdem gente, quæ aliâ tempestate Brutum & Valerium Poplicolam luxêre auro & purpurâ abstinentes.

Sabellic: lib: VIII Ennead: II

Nec ullâ ratione præterire possumus descriptionem exequiarum SIGISMUNDI Augusti tanto Rege ac Regno prorsus dignarum, hoc est, non minùs luctuosarum, quàm apparatissimarum.

Vide Neugebauer in Historiâ Pol: lib: IX pag: DCXLIII

Quicquid mortale Regis fuit, Varsaviâ devehebatur Cracoviam, quæ Regnum exambientibus, Coronam; Regno, vitâq; defunctis sepulturam præstat. Reipublicæ Proceres utriusq; ordinis confluxerant ad funus cohonestandum, omnes lugubribus induti. Similiter aderant matronæ illustres pullis velamentis atq; ciliciis capita obvolutæ ad testandum dolorem. Æra circumquaq; perstrepebant, quibus urbs & vicinia latè personabant, ut clamor cœlo iret. Tum funus plumbeo loculo inclusum & serico velamine nigro obductum, insignibus Regni ornatum, ab octo equis miræ nigredinis efferebatur: aulicis circumquaq; serici villosi tegumenta longè per terram errantia tenentibus. Pòst longum syrma Primorum ac catervæ sequebatur. Omnibus unus habitus. Etiam equi pretiosi instrati erant, & Regis insignibus armati, ac vexilliferi equis insidentes. Funeri propè anteibat Bernhardus Macejovius totus cataphractus gladium auratum cuspide ad latus converso gestans, quem armiger atratus hastâ inversâ sequebatur, vexillum ac scutum præferens. Reliqui ê Senatoribus, pomum, sceptrum, coronam, summarum dignitatum symbola, portabant. Cantores decantantes threnos subsequebantur Legatos, Nobilitatem & Senatum urbis. Hinc plus quàm quatuor millia cum funalibus accensis. Cùm in ædem cathedralem, quam undiquaq; cerei illustrabant, ventum esset, feretro regalia imponebantur & Regis virtutes funebri sermone sunt expositæ. Deinde sacro piaculari instituto, cataphractus eques cassidem habens plumarum loco cereis ardentibus radiantem equo dilabitur, confractâq; hastâ gladium abjicit & solemni cantione inchoatâ Cancellarius & Procancellarius Sigilla Regis mortui confringebant. Cæteri sceptra altari imposue-

runt,

runt, quibus factis ire licuit & concio missa est. Eâdem celebritate in Mausolæa majorum cum Artemisiæ suæ cineribus inferentur exuviæ SIGISMUNDI, qui nunc relictam in orbitate universam Poloniam mœstissimo luctu implevit. Posteaquam more prisco, quod felix fortunatumq; fiat genti Polonicæ, salutiq; nostræ, alius Rex suffragiis Procerum suffectus fuerit. Sic enim in hoc Regno comparatum est, ut securitate publicâ vix salvâ permanente Regii manes tutò condi possint, nisi novi Regis autoritas quidvis licenter ausuros sub metu teneat.

His exemplis, AUDITORES, nostrum accedet, quum in præsentiâ lugemus obitum SIGISMUNDI nostri, ut justa ei, licet absenti, persolvamus. Inprimis tanto, tamq; in nos propenso Regi. Qui imperio DOMINUS, affectu PATER fuit. Quod cùm antè sæpè cognovimus, præsertim in turbis nuperis recentia, eaq; luculentissima ejus rei documenta accepimus. Quàm ille absens crebrò ad Senatum nostrum (quod præsens æquè fecerat) in clementissimis suis atq; auro contrà servandis, non tam ad fidem, constantiam, & pristinarum virtutum laudem toti orbi notam nos hortabatur: quod fieri non necesse arbitrabatur, nihil dubitans de istis, quod iterum iterumq; in compluribus literis disertè indicavit; sed ubertim curam atque Regiam solicitudinem suam de Vrbe optimè de se meritâ, saluteque nostrâ inviolatâ servandâ exposuit, explicavit. Eam ob causam ipse à militari strepitu alienissimus & senilem requiem anhelans spretis omnibus difficultatibus atque molestiis (verba Regia usurpo) cum valido exercitu ad defensionem, præsidiumq; nostrum Vrbi se admovit. Paratus canos suos periculis objectare, ut à nobis impetum malorum imminentium quâcunque ratione propulsaret. Cæterùm, quæ promissa in sacratissimis ejusdem epistolis circa hanc tempestatem scriptis legantur, illi norunt, qui eas viderunt, & ad quos istæ spectant. Inter quæ hæc sunt, quæ ex datis die XXV. Julii. ANNO M. DC. XXVI. & ipsius Regis manu recitare honorificum videtur, ac rei confirmandæ maximè idoneum. *Nos non tantum fidelitates vestras usitatis Clementiæ nostræ favoribus prosequemur: verùm etiam amplioribus immunitatum & privilegiorum gratiis augebimus.*

è literis datis die XVII Septembr: Anno M DC XXVI

Quæ sanè velut liberaliter Rex clementissimus in his aliisq; literis pollicitus est: ita suo loco & tempore implevit. Hîc meritò atq; opportunè commemorabo gratiam Vrbi nostræ concessam & Procerum Regni suffragiis confirmatam, de autoritate muniendi panni transmarini sigillo Vrbis nostræ: ne ullus imposterum pannus ejus generis in Poloniam liberè transportetur, ubi frequens & prodigus ejus usus est, nisi qui fide nostrâ approbatus & commendatus sit. Quæ & quanta Regis in nos gratia, ac memorabile benevolentiæ suæ munus sit, censeant, qui velint, modò nobis non usquequaque malè velint. Quantumcunque etiam aliis placitum fuit, ut expiraret hoc beneficium, Rex tamen in eâ sententiâ perstitit, non invidendam nobis eam gratiam: quibus deberetur & æs præsens quingentorum millium & alia rerum honestè gestarum præmia: sed ut eâ à Se Regnoq; velut benè meritis liberaliter concessâ utamur, fruamur, gaudeamus. Quasi eopse nobis æternam sui memoriam commendare voluerit. Non secus ac optimis recordationib⁹ prosequi necesse habemus benevolentissimum in nos Regem, ut cæteras ejus dotes, quibus cumulatè instructus fuit, silentio veneremur, CASIMIRUM Jagellonidē: à quo prima privilegia, præcipua gratiæ suæ in nos pignora, cum sempiternâ Casimiriani nominis recordatione possidemus: postquam nos in fidem clientelamq; suam ac Regni Poloniæ suscepit & nostra in Regnum studia prolixè laudavit & approbavit. Quæ hactenus dicta sunt Rempublicam concernunt, quam SIGISMUNDUS Rex velut in sinu suo fovisse & gestasse videtur: quod eo etiam argumento testatum fecit, cùm ferè ab iis, qui ex hac Vrbe in conspectum suum venerunt, sæpius sciscitatus fuit: Quid Gedanenses mei? Quam Regiam, paternamq; eius solicitudinem meritò extollimus & exosculamur. Quid dicam? quantâ ille comitate coluerit Consules nostros. Vidit hanc plebs, cùm Rex intra hæc mænia nostra fuit. Eandem gratâ memoria conservant alii, qui eam sibi Warsaviæ exhibitam norunt, & gratulantur sibi. Canum caput nonneminis, quod nos memoriâ tenemus, ita amplexus est, ut non obscurè indicaret, quàm non ignarus esset fidelitatis & operæ sibi, honoriq; suo conservando ab eo na-

extat hac de re Constitutio Regni publica Aō: M DC XVIII *promulgata.*

vatæ. Alterius causſâ cùm ad Summatem Germaniæ ſcripſiſſet & optimũ Senem laudat, quem propenſo ſuo affectu ſpecialiter dignum judicaret: & plurima integritatis ejus ac ſummi de Se præclarè majorum ſuorum exemplo optimè merendi ſtudii argumenta, quæ edidit, innuit. Longum & invidiæ obnoxium foret, aut alia venari, quæ me latent, aut ea propalare, quæ latent, & inter totidem periere, quot Rex & illi ſunt, qui tantâ floruêre gratiâ, ut quem locum apud SIGISMUNDUM obtinuiſſent, quoq; numero eſſent, probè intellexerint. Nec civib⁹ quidem noſtris aditus ad Regem, ut omnibus obvius & expoſit⁹ fuit, difficilis: quos ſemper habuit cum reliquis quibuscunq; in chariſſimis. Poſſem iſtud, ſi opus eſſet, exemplis ſpeciatim firmare; ſed ſumma tantùm rerum, Regiarumque virtutum faſtigia oſtendo. Quas inter non poſtrema eſt, ſi civitates civicosq; habeant in deliciis. Neſcio, quî multis, quod veniâ bonorum Numinum dixerim, in tantâ potentiâ, quum unus imperitat multis, invidioſa & inviſa ſit Vrbanorum fortuna. Quibus volupe eſt non tondere tantùm, ſed & deglubere pecus Vrbicum: atque malunt multos vicanos ſanguinis operam præſtituros, quàm iſtos intra aggeres & cryptas cuniculos: Qui, quod ſimul liberè agnoſcimus, opibus ſuis turgidi ubera ſua ſubtrahunt, & dentes quandoque obvertunt. Alia mens fuit SIGISMUNDO I. qui cùm probè pervidiſſet, in tantâ Reipublicæ Polonæ felicitate, vix quicquam ei deeſſe, præterquam urbium copiam & ſplendorem, ac qui eas incolunt: impenſè favit iis, qui artes vitæ neceſſarias & urbes excolerent. Hujus in Regno ſucceſſor & providentiâ civili ſuppar SIGISMUNDUS noſter, cognominis veſtigia premere voluit: & urbium vel conſervandarum vel ornandarum frequentes cogitationes habuit. Vtriq; verò exemplum reliquit CASIMIRUS Magnus in oppidanos atq; agreſtes propenſiſſimus ac indulgentiſſimus. Vt vulgò ruſticorum ſive plebejorum Rex vocaretur.

Herburt: in Chron: lib: XX *cap:* IX

Neugebauer in hiſtor: Polo: lib: III. *p:* CCV

Hunc, hunc Regem, hunc Parentem, concives mei, habuimus. Luctus & mœror, qui ferè præpedit diſertiſſimos quoscunq;, nobis verborum flumen ſuggerit. Tam multiplex hîc enim de tanto, tamq; longævo Rege dicendi materia ſuppetit, ut propè infanti vix ſermo deeſſet. Neq; opus eſt minutiſſima quæq; dicendo perſequi; ſed ſtrictim tantùm attingere & rem in pauca conferre. Audeo ego & intrepidè, & ſi quid in me judicii eſt, bonâ cum veritatis pace, Regem hunc noſtrum, cujus lineamenta depingere exorſi ſumus, cum primo principeq; populi divini Imperatore in haud paucis comparare. Quem is ita examuſſim alicubi refert, ut mireris, ſi advertas & oculos aciemq; intendas. Communis ſanè iis ante omnia ſors & locus eſt in nativitate. Quorum ille vitales auras hauſit, cùm gens paterna captiva eſſet ac velut in carcere detenta, quem furno ferreo ipſe alicubi confert: ac, quod omnes in ſtuporem conjicit, in profluente inter geniſtas, ubi expoſitus erat, non ſaltem conſervatus, ſed & in ſpem Regiæ dignitatis pòſt educatus eſt. Ita uno exemplo, quod perpaucos ignorare credo, vitam hanc ingreſſus eſt Rex noſter Gripsholmiæ ANNO MDLXVI. die XX Junii horâ IV. pomeridianâ: quum Johannes Finlandiæ Dux, SIGISMUNDI noſtri parens unà cum familiâ & Catharinâ conjuge, è ſtirpe Jagellonicâ prognatâ, quæ & Regis filia, Regisq; ſoror, Regisq; noſtri mater fuit, ab Erico fratre in carcerem quadriennalẽ (intra quod tempus, tertio cuſtodiæ anno natus SIGISMUNDUS) detruſus erat. Quod non inglorium eſt memorare, poſtquam ea, quæ ſupra recenſuim⁹, de ſeipſo ad omne ævum Moſes ſcriptum reliquit: noſtri verò Regis fatum jampridem publicis monumentis inſertum eſt. Vt propè mirum non ſit, ab aſinis & ovibus à Summo Rege, *quem penes arbitrium eſt & vis & norma regendi* ad ſolium & ſceptra priſcè Reges vocatos eſſe. Intra cuſtodiæ ſepta lucem primò adſpexit SIGISMUNDUS: Moſes in ciſtella è viminib⁹ abjectus eſt: in præſepi vagiit Sũmi Regis filius & Regni cœleſtis, terreſtrisq; hæres, ac Judæorum & Gentium immortalis Imperator. O prodigia! Nec deſunt alia haud contortæ comparationis argumenta. Quippe illicò ſe offert inſtitutionis poſt ortum æqualitas. De Moſe Martyrum Coryphæus recenſet, quòd à primis annis in ſapientiâ Ægyptiorum inſtitutus fuerit, cujus rei aliundè quoq; notitiam habere licet. Similiter in SIGISMUNDO non neglectam fuiſſe exactæ informationis curam fidenter aſſeverare poſſumus. Niſi ratiocinatio aquileges fallit, qui credunt aquas ſubeſſe, ubi conſpexerint vaporem manè attolli: pari

Thuan: lib: XXXIV. & *lib:* CXXXV.

Actor: VII

pari ratione colligere licet ex fideli informatione & diligenti custodiâ sibi ista morum, virtutum, ac linguarum Rege dignarum, quibus in omni vitâ conspicuus fuit, SIGISMUNDUM comparâsse. Præter vernaculam Suecicam, Latinam & indè natam Italicam, utpote quæ semper apud Polonos in summo pretio & usu fuere, addidicit, quibus cum voluptate audientium singulari, decorè usus est. Germanicam verò exactè calluit, cujus cognitionem Polonis ferè utilem esse prudenter innuit illustris vir Herburtus in SIGISMUNDO I. qui

in Chronic: lib: I

eam præ reliquis exactiùs comprehenderat. Polonicam maturè ita imbibit, ut in campo Cracoviensi novus advena ac hospes pronuper ad regni gubernacula electus, Laurentio Goslicio Episcopo Podoliæ viro prudentissimo atq; eruditissimo sese oratione vernaculâ excipienti Polonicè aptè & confidenter responderit. Quod Polonis gratissimum quidem accidit, ut Regem foris petitum patriâ linguâ loquentem haberent.

Thuan: lib: LXXXVIII

Cujus rei consideratio in electione ejusdem, cùm Regno commendaretur, instituta fuit. Tanti sunt hæc linguarum ornamenta, ut in Regibus quærendis & laudandis eorum ratio habeatur. Ab his è veteribus innotuit posteritati Mithridates, qui XXII gentibus suâ cuiq; linguâ, hoc est, ut ego interpretor, nisi me omnia fallunt dialecto peculiari jus dixit.

Plin: lib: VII cap: XXIV

E recentioribus in ore sermoneq; omnium est Elisabetha Angliæ Regina sexum universum, atque multos Reges post se relinquens: quæ uno & eodem die tribus maximorum Regum Legatis, Latinè uni, alteri Gallicè, tertio Italicè respondere audita est. Quâ in re, etsi omnium admiratione digna sit, nulla necessitas fuisset SIGISMUNDO cedere, qui idem æquè præstitisset, si linguæ numerandæ sunt, non comparandæ.

è Caspar: Ens histor: Belgicâ. Lans: in Oratio: pro Galliâ, p: CLXXXIII.

Levia tamen hæc sunt, nisi alia essent, quæ in Rege nostro contemplari & mirari ordo postulat. In ardore erga res sacras visus est multis Antistites vincere. Geometriam, hoc est, eam disciplinam, cujus scientiam ab initiatis Academiæ suæ pertinaciter Plato exigebat, haud perfunctoriè attigerat. Ad modulationum suavitatem non aures tantùm teretes & perpurgatas afferebat: sed & poterat Symbolam se dignam conferre. Cæli atque pictoriæ artis specimina non tantùm judicare, verùm & exhibere valebat. Sed neq; reliquam

quam sapientiam ignorabat, ut vel Plato Dictator viso hoc Rege dixisset: Felicem esse Rempublicam, cui præesset SIGISMUNDUS noster sapientiâ haud leviter imbutus, quam ille prorsus in Regibus requirebat. Virtutes verò quales, quantæq; in illo fuerint, nunc exponere conabimur: si nostra, aut ulla oratio iis exponendis par esse potest. Veluti enim quorundam scelera benè dicendi facultati non respondent: ita quædam in aliis egregia facta dictione explicari satis nequeunt, sermoneq; & laude sunt superiora. Patientia, Patientia & animi moderatio inprimis eluxit in Rege nostro, cujus splendor è SIGISMUNDI vitâ inspectâ sic præstrinxit oculos meos, ut non usque adeò advertam ad reliqua virtutum ornamenta. Ceu cum Adamantem insolitæ magnitudinis & lucis in coronâ aut veste Regiâ intuemur, reliquas gemmulas vix pensi habemus. Atq; hic occurit nova SIGISMUNDI cum Mose comparandi ratio. De hoc extat in sacris commentariis, quod etsi undiq; vexatus, mitissimus tamen fuerit: & ut

IV Mos: XII

Josephus eum depingit, quod affectus semper in potestate habuerit, ut omninò illis carere videretur, & nomina tantùm eorum ex his, quæ in aliis hominibus conspiceret, cognita haberet.

lib: IV histor: Judaic: cap: ult:

Nolim unquam mihi credi, nisi ejus virtutis similia quædam exempla in SIGISMUNDO ostendero. Immò fidem faciat assertioni meæ verbis suis Thuanus, qui an fide, an facundiâ majore, opus suum contexuerit, ignoro: quod quibuscunq; annalium conditoribus palmam ambiguam fecerit, haud mihi ambiguum est. Idem non obscura, è quibus mihi depingenda est Regis nostri æquanimitas, aut magnanimitas, ut verius appellitanda est, æterno operi suo inseruit. Nuncio accepto de Maximiliano competitore, qui nondum paci aut saluti Regni, quo exciderat, consulere volebat, capto à Zamoscio viro summâ dignitate, fortitudine, literis, studio in Rempublicam, fide in nostrum SIGISMUNDUM celebratissimo, quomodo se gesserit, laudatum autorem audiamus.

Thuan: lib: LXXXVIII

Tantæ victoriæ nuncio accepto SIGISMUNDUS eandem moderationem servavit, constantiam in vultu retinens, nullâq; lætitiæ gestientis significatione editâ statim datis ad Zamoscium literis, ne Maximilianum Cracoviam duceret, vetuit, ne potius in triumphum, quàm in custodiam tantæ digna-

dignationis captivus duceretur. O insolens insolentiæ repressæ, immò ne leviter in animo Regio se exserentis, victo rivali & hoste, exemplum! Quid non crederemus, eum alteram sortem benè præparato pectore adversa tulisse: qui, quòd haud facile est, æquâ mente commoda passus est, & temperatâ ab insolentiâ lætitiâ. Videamus è multis exemplum unum atq; alterum. Post confœderationem, quã Rokosch vulgò appellari, notius est, quàm ut à me monendũ sit, haud infeliciter dispulsam Cracoviensi & Radzivilio, inter partes autorib⁹ principibus, non invitus manum porrexit, etsi aliquandiu altercatum fuerit. Ex eodem fonte facilitatis atq; tolerantiæ fluxit, quòd post nuperas turbas Clementissim⁹ noster, quasvis poti⁹ conditiones induciarum amplexus sit, & spem duraturæ ac solidæ pacis, in quâ vivere desiit, ingressus fuit, præ quàm quòd simultates illas nostro sanguine extingui voluerit. Efferant, qui volunt, alios è Regio censu, qui bello ferroq; repulére quascunq; levissimas injurias: SIGISMUNDUS noster pertulit. Illi de aliis victoriam quandoq; reportârunt in causâ non usq; adeò bonâ: hic de se, atq; animo suo; qui ut est humanus, hoc est, ad sequiora propendens, ultionis dulcedine gustandâ proritatur. Eam pravitatem Rex noster vel non sensit, vel non admisit. Itaq; meritò SIGISMUNDUM unâ literâ exspirante SIGISMUTHUM vocare possemus: hoc est, Victorem animi, perturbationumque suarum. Ac, ut ferè tolerantes tuetur sub umbone suo Optimus Maximus, ne noxæ sit virtutis à se præscriptæ & exemplo suo commendatæ studium: ita Mosen inter tot turbas, seditiones, ac murmura, clementissima Divini Numinis benignitas protexit, præsertim cùm furor aliquando insanæ plebi lapides ministrasset, quibus tantùm non obruissent sanctum Dei servum. Similiter memoratu prorsus dignum est, nec ullâ vetustate obliterandum, quod in recentissimâ hujus coronæ memoriâ erit, quid SIGISMUNDO ante non multos annos acciderit, vel potiùs, Deo propulsante, non acciderit. Erat dies XV. Novembris ANNI XX. hujus seculi, atra & funesta nobis proclamanda, nisi, eo anno Domino sacra fuisset, quæ & Regi mortem & nobis luctum maturâsset, nisi Jova stator Regum ab uncto suo periculum præsentissimum avertisset. Eâ die,

Thuan: lib: CXXXVI

Siegesmuth.

die, quod ei ferè singulis profestis facere in more positum fuit, SIGISMUNDUS ad sacra se contulit, ut his peractis regni negotiis, bono cum DEO, vacare posset. Ac eo instituto suo utens, cùm vix pedem in ædem Johanni dicatam Varsaviæ intulisset, nefarius quidam, cujus nomen honestas & criminis indignitas vetaret exprimere, nisi cum infamiâ esset conservandum ad memoriam, Michael Piekarscius uncâ atque præpilatâ clavâ quã Czeckanũ vocant, à secando, ut colligo, Regem petit, ac plagæ, quã faciẽ Regis strinxerat, ut sanguis stillans togam tingeret, aliam superaddit, (proh scelus, audaciamq;!) & Regis, qui jam procideraт, tergum denuò tangit. Quasiq; non satis fuisset scelus perpetrâsse, idem mentiendo auxit, ac pertinaciter in eâ sententiâ perduravit, non secus quàm rectè se, quanquam infelicius cesserit, ut ille quidem arbitrabatur, fecisse; quòd hoc negotii sibi commissum fuerit jampridem ab Angelo, â Divis Cœlitibus, & ab ipso crucifixi simulacro, quod credidit simplicioris plebeculæ opinione incautâ fascinatus indicare quædam. Taceo alios prætextus, quibus facinus colorobat, tanto sceleri excusando minùs idoneos. Tertiâsset ictum, nî Opalinius eum intercepisset, & Princeps VLADISLAUS gladio percussorem sauciâsset. In quo paulò antè alia quædam emicuerant Heroicæ indolis exempla: quum Severiam & Cernihoviam in Moschis, jussu exemploq; paterno subjugavit. Sed hæc studii monumenta in Regnum fuêre, de quo maturè præclarè mereri voluit: illud pietatis in Patrem fuit. Patere Serenissime Princeps, ut obiter hîc te colam, postquam in tui mentionem incidimus. Etsi nihil hucusq; in Parente Tuo celebratum sit, quod non hæreditario jure ad Te pertineat. Chara ac ominosa Tibi videntur nomina esse: VLADISLAI alterum, apud gentem Polonicam à VLADISLAO Jagellonicæ prosapiæ satore celebratissimum: alterum SIGISMUNDI, quod quoties audimus, Chari Genitoris Tui & reliquorum SIGISMUNDORUM Patriæ Patrum subit animum memoria. Quid de Te non polliceamur nobis, cujus & omen è nomine & specimen è factis, & indolem è stirpe æstimamus. Macte hoc animo & per vestigia majorum Tuorum decurre: ut generi, ita & magnitudini eorum succedas. Manibus Parentis quidem

gratu-

gratulamur de Te, in quo vivit SIGISMUNDUS, Tibi de Parente, qui Te commendat nobis, ut & pietas ista in Parentem, in quam narrando delapsi sumus, ut famæ demus, boni ominis & spei de Tuis decoribus excitandæ caussâ: quæ tantò laudabilior est, quantò detestabilior fuit sicarii impietas. Is quas pœnas luerit, paucis adjicere operæ est pretium. Eodem mense die XXVII. omni honore exutus est, candentibus forcipibus pectus laniatum, scelestam manum ignitus malleus rostratus & prunæ torrentes absumpsêre, læva similiter deinde securiculâ à semivivo cadavere avulsa, corpus ab equis distortum & luxatum & humi volutatum, deniq; in ignis ultricem flammam conjectum fuit. Anima diris à populo devota. Dignus tanto parricidâ rigor. At tu, ô summe Deus, in cujus præsidio Reges latent, cohibe inposterum quocunq; tempore tam infanda ausa, ac averte alia ejus generis à cervicibus Regum Polonorum, quicunq; secuturi sunt venturis temporibus: ne ullum in gente hac Regicidii exemplum unquam extet, ut in quibusdam aliis, ubi vicarii tui sacrilego facinore vitâ Regnisq; non rarò miserè exuti sunt. Verùm ne illud quidem, AUDITORES, desiderare quis potest in SIGIS-

Exod. 18.

MUNDO nostro, quod in Mose omnium laudibus celebratur: qui totis diebus populi caussas cognovit, quod & miratus est socer Jethro, & consilio subministrato eum ab istâ spontaneâ molestiâ avocavit. Scitis, scitis ipsi & plurimi fando audivêre, quam patientissimè toto Regni sui tempore aures suas disertissimis litigantium querelis Rex commodaverit, ac has aurium plagas perpessus sit. Quasi sibi dictum esse putasset à muliercula istâ pertinaciter occlamante: Aut audi me, aut noli Rex esse. Nunc sobrietatem & temperantiam, raram Principibus, aulisq; hodiè virtutem: nunc militares Regis nostri laudes decantarem: quæ tùm inprimis in sermone o-

Petricius in Historiâ rerum in Poloniâ Anno XX. gestarum.

mnium fuêre, quum Valachos in tutelam accepit, Rosvanam Transsylvanorum Ducem exercitu exuit, paloq; suffigendum mandavit: cùm Smolenscum á Moscis ultra centum annos non bello, sed proditione Polonis ereptam obsidione bienni vastatam & attritam in potestatem suam redegit: ac alia sub auspicio ejus & fortunâ præclarè gesta sunt, nisi viderem me nimiùm provehi. Abreptus enim sum in

mare

mare laudum SIGISMUNDIANARUM. Panegyrim tamen contexere non constitui; sed causas luctus nostri, in quo nunc versamur, exponere. Ad vitæ Regiæ exitum, qui mœrorem istum nobis attulit, veniendum est. Vbi ne nunc quidem collationem cum Mose institutam pertexendi deest occasio.

Deuter: XXXIV.

Tot annos SIGISMUNDUS non vixit, quot Moses centenarius, ac qui præterea viginti alias hyemes supra centum vidit, quot exactè annos unus exegit inter antecessores SIGIS-

Neugebau: in Icone & vitâ Piasti.

MUNDI Piastus è humili casâ in aulæ lucem protractus. At quotusquisq; inter Reges, vel homines promiscuè cum cervis aut cornicibus tamdiu durat. Inter Reges Poloniæ nullus est, qui post Piastum Principem ejus gentis (nam eâ tempestate summa autoritas penes Principem erat) centesimum annum

Jovius lib: VI. Elogior. in Sigismundo.

attigit. SIGISMUNDUS I. Avus nostri Divi octuagesimum paucis concesso leniore vitæ exitu absolvit. Noster Anno LXVI. postquam ante triduum ægritudinem paulò sensisset, ab attonito stupore concussus & catarrho oppletus, alias ferè vegetus firmusq; quod compertum est, denatus est. Cæterùm populi Hebræi princeps tantùm XL annos præfuit, noster Regnum gubernavit quinq; supra XL, cum Anno à Servatoris ortu M. D. LXXXVII. Dominicâ III. Adventus solemni ritu à Primate Regni coronâ insignitus est. Paucis raro DEI munere hæc est concessa felicitas, tamdiu honore summo fruendi. Et facilis esset computatio, quot turres Regum Christianorum, ut Ethnicos missos faciamus, mors interea pulsârit; infinita verò esset numeratio, ad quàm multas pauperum tabernas, juxta illud Venusini vatis, diverterit. Etiam oppidò pauci, nec totidem, quot Thebarum portæ, vel divitis ostia Nili, ex antecessoribus Regis fuêre, qui in hunc censum venire possunt. Vnus CASIMIRUS Jagellonides examussim par est SIGISMUNDO: ipse generosæ & inclytæ stirpis autor Vladislaus Jagello superior, qui totis XLVIII. annis regni fasces tenuit, reliqui omnes inferiores, ut pariter David, Mosesq;, cum quo commisimus SIGISMUNDUM, pace tanti amici, serviq; Deo charissimi. Quare tandem, ut Mosi benè merito aclaudatissimo Principi justa fecit populus: ita Mosi gentis nostræ, quod hucusq; me evicisse mihi persuadeo, idem quicquid est honoris, cumulatissimè debemus.

Quem nunc finiendo luctu mœremus quidem: at vice gratorum omnium spondeo, polliceorq; fore, ut perpetuò nobis jucunda futura sit memoria hujus charissimi Parentis nostri. Qui sanè id virtutibus suis effecit, ut SIGISMUNDI nomen pio maximèq; grato animo admiraturi & veneraturi simus. Ejus hoc ad omnes, quotquot unquam hæc intelligent, ex ore nostro sit præconium.

SIGISMVNDVS III. Rex à Polonis electus, Suecis natus, pacis, patientiæ, prudentiæq; artibus inclytus letho datus est ANNO CHRISTI M. DC. XXXII. pridiè Calendarum Aprilis: cùm vixisset annos LXVI. regnâsset annos XLV. qui vix unquam turbavit Gedanenses suos, nisi cùm mortuus est. Requiescat in pace, & vivat, vigeatq; immortalitate nominis & virtutum suarum.

Itaque vix est opus, mei AUDITORES, ut porrò usque adeò deploremus eum, inprimis rectâ lugendi ratione neglectâ. Nostra fata atque mala, quæ nobis imminent in hac orbitate, hoc Sole amoto, potiùs lugeamus & metuamus. Indice digito ista ostenderem, nisi de istis lippi tonsoresq; mutirent. Et expuendum esset ad malum omen, ex veterum sententiâ, non sermone exprimendum. Nemo tamen credat, nos tam abjecti animi esse, ut desperemus & hastam abjiciamus: ac Rege ad Cœlites migrante, de Regno conclamatum esse dicamus. Est Respublica Polona fortis atq; solers, videbit quid sit è re suâ, nostrâq;. Sunt in eâ Proceres, penes quos summa Regis eligendi est autoritas, humanarum divinarumq; rerum peritissimi. Saltem Deum oremus, ut in optima consilia conspirent. Cumprimis verò nos animat, quod certum sit, Regem Supremum totiꝰ orbis moderatorem vivere ac superesse. Reliqui Reges moriuntur, aut, ad generum Cereris descendunt siccâ morte Tyranni. Quicquid alii argutentur, Reges Galliæ non mori, quòd nascantur, non eligantur. Stat enim sententia divina & lex mortalitatis immortalis. *Ego dico*, inquit Supremus Legislator, *Dii estis & filii excelsi: At certe ut plebejus homo morituri estis.* Ipse verò permanet â seculis in secula, principio antiquior, fine posterior, qui solus rebus omnibus principium atq; finem largitur, cùm allubescit. Ille

Ille vivit, inq; senatum Deorum venit. Eum adibimus supplices, ut vigilet nostrâ gratiâ. Romani Imperatores commisso sibi bello, antequam ex urbe pedem efferrent, Martis sacrarium ingressi sunt: ac primò ancilia, tum hastam ipsius simulacri concutientes inclamavêre: Mars vigila. Nos surdo nolumus narrare fabulam: nec nos Mars novit, videt, auditq; sed altâ voce exclamamus ad te, ô DEUS potentissime! Vigila DEUS! Vigila DEUS! oculi tui sint inconniventes super Regnum Sarmaticum & Vrbem nostram. Tuum est sceptrum, ac diadema Polonicum. Voca quem vis & utinam velis, qui nobis salutare sidus sit! Vocasti SIGISMUNDUM, cùm ambirent hoc Regnum plures, ac nonnulli censerent Piastum, hoc est, Procerum aliquem virtutibus Regio fastigio dignis egregiè instructum eligendum esse. Nunc â SIGISMUNDO repetiisti fasces, ut alii eos offeras. Voca, quemcunq;, ut pascat in Regno isthoc felicissimo populum tuum, quem verè adipe tritici satias, ac mellis lactisq; copiâ adobruis, ut veteri genti tuæ promissam terram incolenti hæc beneficia exhibuisti. Adde cumulo tantorum in eum beneficiorum, ut Regem inveniat, qui tibi placeat, probeturq;. Florentissimum est Regnum, nollemus ignavo, atq; ad audendum pigro committi. Hostes iiq; & numero maximi & viribus atq; apparatu potentissimi imminent, nollemus timido sceptrum tradi. Magna seges, eaque ferè flavescens ibi Judæorum & ignorantium veræ pietatis leges est, nollemus rerum divinarum incurioso hunc honorem exhiberi. Libera Respublica est, nollemus libertatis proculcatori subjici. Salomonem habuimus, nollemus, ut post fata scinderetur Regnum amplissimum. Hæc sunt vota precesque animi nostri. Tu fac bone DEUS, summe, optime, maxime Regnorum arbiter, quod vis & quod facere soles, cùm Parens optima quæque in usum liberorum efficis & dirigis. Applaudemus. DIXI. & vestram in Regium Nomen observantiam, quam hac præsentiâ vestrâ declarastis, laudo.

FINIS.

SIGISMUNDUS TERTIUS POLONORUM ET SVECORUM REX.

Anagr.

IS PRIMUS RECTOR, NOVUS MOSES, LEGUM TUTOR, VINDEX.

In PANEGYRICUM funebrem

DN. MOCHINGERI.

Ereptum sibi quem flent regna Polonica Regem,
Prussa *flet ereptum quem sibi terra* Ducem:
Is *fortis* Legum tutor, vindexq; novusq;
Moses, & primus Rector in Orbe *fuit.*
Hunc Mochingeræ *æquasset facundia suadæ,*
Mensura immensæ si foret ulla rei.
Illa quidem summum æquavit de Rege dolorem.
Summus at haud æquat publica damna dolor.
Qui queat hæc Prussis, queat hæc sarcire Polonis,
Mox Sigismundum *det Deus, oro, novum.*

S. NÆRANUS.

PLAUSUS

PLAUSUS
URBIS GEDANENSIS
Super
ELECTIONE
SERENISSIMI ET POTENTISSIMI
PRINCIPIS
VLADISLAI
SIGISMUNDI
SUECORUM, GOTHORUM ET VANDALORUM HÆREDITARII
REGIS. &c.
Domini nostri Clementissimi

AD
FASCES REGNI POLONIÆ
DESCRIPTUS
ORATIONE
habitâ
in frequentissimâ panegyri
die II. Decembris horâ X matutinâ
in Lyceo Gedanensi

â
JOHANNE MOCHINGERO GEDANENSI
Concionatore ædis Cathârineæ & Rhetore
Gymnasii.

DANTISCI,
Sumptibus & Typis GEORGII RHETII, Reip: & Gym: Typogr:
ANNO MDC XXXIII.

SERENISSIMO ET POTENTISSIMO
PRINCIPI

VLADISLAO SIGISMUNDO

POLONIÆ ET SVECIÆ REGI, MAGNO DVCI LITHVANIÆ, RVSSIÆ, PRVSSIÆ, MASOVIÆ, SAMOGITIÆ, LIVONIÆ, &c. &c.

FELICITATEM ET DIVTVRNITATEM VITÆ ET REGNI.

SERE-

SERENISSIME ET POTENTISSIME

REX.

Liceat mihi per gratiosissimam Tuam clementiam, Tibi, Polonicâ coronâ redimiendo acclamare cum populo: *Feliciter!* In quo si pecco, cum tantâ multitudine, pieq; pecco. Teneo enim religiosam gentium omnium consvetudinem, quæ Regibus novis semper sunt acclamare solitæ. Si nondum SERENISSIME DOMINE clamor civitatis nostræ applaudentis Tibi auditus est, nec innotuere preces fratrum DEO consecratorum ardentissimè & copiosissimè pro Te fusæ: ego velut silentio facto, post omnes prodeo, & exclamo, quantum possum, voce elatâ: VLADISLAO SIGISMUNDO *felicitatem!* Hoc argumentum est hujus orationis, quam supplex non minus adorans Comitatem Tuam, quàm reveritus Majestatem, quorum ornamentorum nexus, ut rarior eò pulchrior est in Regibus, exhibeo. Confido fore, ut probetur Tuæ Majestati pietas mea, vel universæ potius civitatis Tibi deditissimæ & fidelissimæ. Ex cujus ingenio, postquam tantos vidi audiviq; Optimatum & universæ plebis applausus, hæc dixi. Quod eximium beneficium gratiæ & favoris Tui, nova nobis erit lætitiæ & gratulationum materia.

MAJESTATI TUÆ

devotissimus

Johannes Mochinger.

INVITATIO AUDITORUM.

SUpereſſe videtur, LECTORES, poſt tot argumenta publici gaudij ſuper electione Domini noſtri Clementiſſimi, ut Muſæ quoq; loquantur in ludo noſtro, veluti in domicilio ſuo, atq; theatro honeſtiſſimæ gloriæ, ubi coronam florum lectiſſimorum præſentem habent, Regiq; novo Univerſæ Urbis nomine applaudant. Atq; ego ſanè, ſi inter vates mihi locus obtigiſſet, exemplo Poëtarum principis in magno quodam inſtituto canentis, Sicelides Muſas Helicone evocarem: ut & qualis, quantaq; fuerit ſuper hoc argumento lætitia noſtra exprimerent, ſimulq;, quam benè de VLADISLAO SIGISMUNDO ominarentur, ipſæ ediſſererent, Verùm iſthac de re viderint laurigeri. Ego non admordi laurum. Quemadmodum fingunt Muſas Heſiodo dediſſe laurum guſtandam, ut eam mandens vates fieret. Nec, ut alius ex eâdem familiâ, isq; nec poſtremus præfatur

- - - fonte labra prolui caballino,
nec in bicipiti ſomniaſſe Parnaſſo
memini, ut repentè ſic Poëta prodirem.
Heliconidasq;, pallidamq; Pyrenen
illis relinquo, quorum imagines lambunt
hederæ ſequaces - - -

Ad ſacra vatum orationem affero noſtram. Quamvis enim non ignarus ſim meæ tenuitatis, neq; ullis fortè, aut vix mediocribus eloquentiæ præſidijs inſtructum me ſentiam, ut tantarum congratulationum ardorem & concertationes referre valeam: viſum tamen eſt potiùs meam infantiam prodere, quàm intempeſtivius ſilere. Audimus enim quosvis in circulis Regi novo felicia apprecari. Turpe foret quaſi datâ operâ velle elinguem eſſe. In tantis omnium acclamationibus, ac poſt tot celeusmata, facilè erit interſtrepere. Non ſecus ac valde proclive eſt, vel inexercitato in arte canendi inter multorum concentus ſonum conari & vocis ſuæ periculum facere. Adde, quod affectu me adjutum iri in re tantâ confidam: ceu Atyn Crœſi filium in vocem erupiſſe legimus, exclamantem, ne pater occideretur, qui ad id usq; temporis mutus fuiſſe perhibetur. Quid lætitia & hilaritas animo concepta non efficiat? quæ repagulis omnibus remotis homini etiam infanti propè verba excutit. Scilicet, ut Fabius ſcitè ait: Pectus diſertos facit. Neq; non alienum videri poſſet, prolixè fatum Regis amiſſi deploraſſe; at novo in locum ejus ſuffecto, eoq; optimi Parentis optimo filio, ac penè eodem, SIGISMUNDO redivivo, intra ſilentij limites ſe continere, nec verbum facere. Utrinq; verò non vivis minùs ac fato functis Regibus perſolvenda ſunt honorificarum recordationum tri-

num tributa. Quapropter, quod felix fortunatumq; ſit, die proximâ Jovis hora X ſuper hac re copioſius dicturus ſum è cathedrâ Lycei noſtri. Argumentum Orationis pium potiùs erit, quàm novum vel audax aut mirabile, quod alicui in mentem facilè non veniſſet. Eòq; non niſi hortator ero ad grates beneficentiæ divinæ perſolvendas, hoc electionis nomine. Præibo poſtremò precibus, ut denuò ardentiſſimè voveamus, quò firmum, fauſtum, ſalutare atq; diuturnum Imperium VLADISLAI ſit. Subintexam plauſus noſtri deſcriptionem, ejusq; rationes. Sed auribus delicatis lenocinari mihi non eſt animus, neq; ſummoperè accurabo, ut niteat dictio noſtra, veluti littus Erythræum gemmis & unionibus refulget. Satis erit mihi, ſi ipſe cœleſti ardore inflammatus, ſcintillas in concionem ſpargam, ut animi noſtri ſuccendantur ad thus gratiarum DEO debitum adolendum & ſuffiendum. Panegyricas Regis laudationes alij meditentur, qui ut Gregorius diſertiſſimus Nazianzi Pontifex inquit, tubas Tyrrhenicas oratione ſuperare poſſunt. Nos, ut meretur, VLADISLAUM alicubi elogiis noſtris proſequemur; ſed ita, ut præſertim in laudando Rege Regum, quem ipſi Reges nobiscum colere neceſſe habent, noſtra ſudet oratio. Neq; videri debet hoc â ſacro Myſtâ alienum eſſe, quod ad omnes, qui CHriſto nomen dederunt, attinet, ut Apoſtolus præſcripſit, cùm ait.

Adhortor itaq; & præcipio, ante omnia, ut pro Regibus & quibusvis in eminentiâ conſtitutis omnia precum atq; gratiarum genera inſtituantur. Idq; in eum finem, ut avertatur, quod impedit tranquillitatem, & ſemper ſit locus pietati atq; honeſtati, ſub regno pacato & quieto. Hoc enim bonum eſt & acceptum DEO ſervatori noſtro. Hucusq; præco divinus.

Taceo, quòd omnium noſtrûm interſit illa exorare apud DEum. Quare adeſte, quæſo, & animos non ſecus ac aures purgatas adferte. Rempublicam Regi commendabimus: ſed & hunc atq; iſtam DEO. Pietas veſtra amorque novi Regis, deniq; ſtudium veſtrum in colendis in univerſum Poloniæ Regibus, quod multis obſervantiæ & fidelitatis argumentis declaratum dediſtis, confidere me facit, daturos vos locum petitioni meæ atq; comparituros, ut urgere vos non videatur neceſſe eſſe. Valete ſub Rege novo felices. Scripſi ANNO â nato Chriſto Rege Univerſi 1632. VLADISLAI SIGISMUNDI primo, pridiè Dominicam Servatoris Solymam regio apparatu intrantis.

ORATIO.

Magnifici & Nobilissimi Domini PræConsules, Scholarchæ Senatores, Prudentissimi Scabini, Patres Patriæ observandi, Reverendi Ecclesiarum Antistites, Fratres sincerè dilecti, Eximii Doctores & Magistri, cives elegantissimi, juvenes cultissimi, concio universa florentissima, flos civitatis & corona lectissima.

QVod ex hoc loco supplici voce apud immortalem DEUM, eumq; supremum hujus universitatis Imperatorem efflagitavimus: ut post tenebras, quas sensimus SIGISMUNDO occidente, novum atq; salutare aliquod sidus illusceret, cujus ortus, quasi novi Solis, lucem caliganti Vrbi redderet, & publici mœroris invisam tempestatem subitâ serenitate discuteret, impetravimus. Impetravimus inquam cœli munere, quodq; cumprimis sermonibus atq; prædicatione omnium celebrandum est, concordibus Senatus & inclytæ Nobilitatis Polonicæ Vrbi concorporis suffragiis Regem ac Dominum Clementissimum VLADISLAUM SIGISMUNDUM, hæredem fastigii & virtutum paternarum, adde, quod certâ animi fiduciâ credimus, patrii affectus in nos nunquam non propensissimi æmulum. Quantus ex obitu parentis conceptus fuit dolor, quem haud ita pridem testati sumus è cathedrâ hac atratâ: tantum nunc est ex imperii in filium derivati auspiciis commune gaudium. Nam quod in Patre nos amisisse planximus: hoc in filio nos recuperasse bonâ spe & expectatione recreamur. Eam in animis nostris obnatam hilaritatem, quum per multis argumentis publicè declaratam dederimus: hac voce quoq; intra præsentes sacrati hujus Musarum delubri parietes explicabimus. Testabuntur illi secuturis seculis, testabitur hoc solium, quo applausu, quanto cultu, quantâq; veneratione VLADISLAUM SIGISMUNDUM exceperimus: ante quem nulli Regum ex hoc loco forsitan acclamatum fuit. Quum enim in circulis quivis è fæce Regi Novo apicem humanæ dignitatis gratuletur: laudem omninò pari jure merebitur pietas nostra,

stra, si ei in hac lectissimâ coronâ felicitatem, ut breviter complectar, nostrorum desideriorum summam, quâ turgemus, gestientis lætitiæ quasi grandem uterum ferentes, apprecemur. Eo nomine necessum etiam erit, salutem ejusdem, in quâ salus nostra quoq; comprehensa est, omnipotenti Regi commendare.

Quapropter, ut hinc velut auspicatò exordiamur, Tibi Rex Regum sempiterne prolixas & ex intimo corde manantes persolvimus gratias, habituri easdem, cum omni consequentis ævi memoriâ, quòd preces nostras ratas apud clementiam tuam esse volueris. Acerbum vulnus inflixeras nobis, exemto rebus nostris Regniq; Vniversi vel afflictis, vel multis discriminibus circumvallatis SIGISMUNDO Rege Patreq; nostro providentissimo: tutemet ipse verò paulò pòst medicas manus adhibuisti & dictamnum digito ostendens VLADISLAUM SIGISMUNDUM nobis præfecisti. Quam tuam in nos benevolentiam, si breviùs & aridiùs pro nostrâ sermonis paupertate describimus panegyrista tuus sceptro lyrâq; probatus de suo locuplete penu verba nobis *Ex Psal. CIII.* largietur, quibus te admodum capi scimus: Sanasti plagas nostras: liberasti â foveâ vitam nostram: circumtegis nos benignitate & miserationibus: renovasti aquilam Polonicam, ut juvenescere omnibus videatur, & virentem juventam induisse. Misericors, & gratiosus es Domine, & multus in misericordiâ. Non in æternum litigabis, aut perennis erit ardor iræ tuæ in nos, nec culpis nostris æquus pœnarum numerus aut modus: emicabit clementia tua & ex indulgentiâ scelerum nostrorum lauream petet. Quæ ita in oculos omnium incurret, ut hoc cœlum, hoc dium. Ceu patri satis erit leve supplicium nostrum; immò ceu benevolo parenti volupe erit non offensas tantùm nostras nobis remittere: sed & nos novis indies beneficiis è censu & patrimonio tuo opulentissimo adobruere. Tuum hoc est in universas sub cœli ambitu gentes beneficium, vulgare quidem, ut plebejæ mentes fortè cogitant, at magnificum prorsus, nec unquam pro dignitate â nostrâ infantiâ deprædicandum: quòd singulis suos Magistratus autoritate pollentes ordines, quibus nil minùs quàm terra Sole carere possent. Edisserant nobis si qui sunt, quos impietas ita

tas ita

tas ita occœcavit, ut inficientur Numen tuum: quî fiat, ut barbarissimi quiq; & ipsâ barbariâ ferociores suæ sortis homines, quos saltem vulgo exemtos dignitate munivisti, tantopere exosculentur & colant, paratissimi quoq; vel fortunas, vel sanguinem, vel quicquid est earum pro iis prodigere. Vnde illud quidem mentibus nostris insedit, mortalibus quibuscunq; in orbe universo timorem Majestatis tuæ esse ingenitum: similiter, ut splendorem, sapientiam atq; potentiam tuam loquitur lex Solis ab orbitâ nunquam exerrantis, Lunæq; ac cæterorum siderum ordo, totiusq; naturæ ingenium. Hæc tamen quasi coronis est hujus tui beneficii, in quâ inprimis extollendâ nostra nunc sudat oratio, quâ nonnisi charos atq; familiares tibi populos ornas, quibus eos Reges adsignas, quos ipse cordium scrutator unicus explorasti & quales in rebus gerendis sint futuri, prævidisti. Ex eo censu summæ rerum apud Hebræorum gentem Sponsæ adinstar tibi adamatam præfecisti virum, quem ais amatorio sermone, secundùm cor tuum fuisse, hoc est lectissimum & ad animi tui sententiam conformatum, nec nisi unum è multis. Quem filius Salomo ferè retulit, sapientiæ laude præstantior; in quibusdam tamen patre paulò inferior. Ad quos si accesserit, quem nostris necessitatibus largitus es, qui istum pietate atq; fortitudine bellicâ, hunc pacis & prudentiæ studio exprimat: ut â te votis quidem omnibus contendere ausi sumus, nec non nactos nos esse arbitramur, novum hoc tui in nos amoris, præter sexcenta alia, pignus erit. Sunt enim innumera tua in nos benefacta, etsi hoc in censum non venisset, quæ junctim atq; catervatim in mentem nunc veniunt; cùm tamen unicum istud meditari fuerit animus & oratione efferendum sumere. Sive, quod quidam instinctus tuus nos de ardentiori gratiarum actione hortetur: sive, ut oppidò opportunè admoneamur, quasvis cogitationes nostras longè esse inferiores comprehendendis beneficiis tuis, cùm numero pluribus, tum magnitudine admirabilibus. Itaq; nobis in eorum pensiculatione accuratiùs hærentibus usu ferè idem venit, quod iis hominibus, qui illustri & claro die aciem oculorum in solem intendunt. Nam illi quidem igneo splendore circumfusi, vident atq; confitentur esse immensam & clarissimam

Actor: XIII. *v.* XXII.

mam lucem illius sideris, quod est princeps omnium reliquorum, &, ut tuæ vocant literæ, vas admirabile: sed quanta sit ejus magnitudo atq; species hebescentibus nimiâ claritate luminibus, neq; vident, neq; sentiunt. Similiter & nos, quum animo atq; memoriâ intuemur mirifica tua & multis seminibus efflorescentia beneficia magnitudine & multitudine eorum obruimur. Si apud quenquam inobscurata est oblivio tuæ de nobis providentiæ in bello nupero atq; induciis sequutis, quibus respirationi nostræ consulere voluisti; certè in animo nostro perpetuâ commemoratione hæret. Jam pertæsi eramus calamitatum accipiendarum & reddendarum, quibus tu metam ipse unus pro voto posuisti. Hostem potentissimum & qui fortunam secum vehere videbatur, ut aliorsum victricia arma circumferret, quasi manu injectâ, abduxisti. Regis Sigismundi inusitatam in nos benevolentiam nutu tuo, cui parere ipsi Reges necesse habent, flexisti, ut misertus onerum nostrorum (quæ enim caussa magis eum inflammasset, quàm Prussiæ & civitatis hujus, sibi maximè charæ sub onere laborantis anxietas,) in induciarum leges consenserit, ac paratissimum animum ad æternam pacem, re rectè legitimèq; compositâ, habuerit. Magna multaq; hæc sanè sunt, quum ea apud animum meum pensiculo: verùm quantò magis ea pensito, tantò penitius pernosco, ea & orationem atq; meditationem meam absorbere. Satis erit tamen tibi, sat scio, tanto Evergetæ, ut omnia secula loquuntur, nos agnovisse ista. Nunc postquam Sigismundus mortalitatis legem explevit, Vladislao hæredi patriarum virtutum salutes nostras commendasti. Quasi nos notissimo hoc indicio securos esse velle juberes, fore, ut non amisisse nos Sigismundum sensuri simus, quem in filio Vladislao Sigismundo, tanquam Patrem redivivum Vrbis habebimus. Testatur enim experientia vulgare & populo commendatissimum argumentum parentum te mores in sobole mirabili atq; occulto artificio ingenerare. Quocirca, quantumcunq; possumus, plaudimus & applaudimus tibi: signaq; haud obscura lætitiæ liquidæ damus. Præstinguit quidem oculos nostros lumen vultus tui; verùm agnoscimus tamen tuam de nobis propitiam curam, quæ vicit omnium expectationem

Sirac. XLIII. *v.* II.

E

tionem & castigavit meticulosas quascunq; suspiciones. Solent interregna ferè Rempublicam variis casibus affligere: & ut nox nihil moderabile suadet: ita in interregnorum tenebris, Rege quasi Sole amoto, ut quisq; est audacissimus, ita graviora quoq; non veretur patrare flagitia. Nihil tale, quod sera cogitabit posteritas, nunc vidit Polonia, quieta omnia, tranquilla omnia, quasi in Regis oculis. Compescuit quosvis laudabilis & in exemplum positus Procerum rigor, vel Regis futuri VLADISLAI præsentia, vel quod malumus credere & celebrare tua, quæ mentibus quocunq; flectendis imperat, reverentia. Quem nî fateamur hoc nomine colendum esse, hymnisq; quibuscunq; celebrandum, ac quibuslibet honoris significationibus prosequendum ingratissimi mortalium simus.

Verùm, velut ab arâ me verto ad vos, AUDITORES: atq; ad eos quicunq; solemnia hæc nostra audituri sunt, meam converto orationem. Nemo, inquam, miretur nobis tam illustrem nunc esse natam festivitatis super electione VLADISLAI materiam. Nam omni seculorum memoriâ nationibus quibuscunq; celebratum fuit, Reges novos splendido pomparum apparatu & insolito acclamationum honore veluti exorientia sidera excipere. Quid enim aliud sibi voluit apud Judæos læta atq; clamosa ista præeuntibus tubicinibus omnia fragore replentibus, & universo populo vel millies inclamante, Vivat, Vivat Rex, electi Regis deductio: quem nonnisi boni ominis & spei de firmâ ac felici administratione conceptæ causâ ad rivos vel fontium scaturigines perungebant. Apud quos recentioribus seculis receptum fuit, Regibus adventantibus vel ramis vel vestibus viam sternere, ac quicquid vel ipsi Reges jusserant, vel plebi in mentem venerat, in eorum honorem ejusq; amplissimam declarationem præstare. Quod vel ex unicâ historiâ Servatoris nostri Optimi Maximi Regis Solymam magnâ solemnitate intrantis paret. De eoq; more antiquissima ac fide dignissima monumenta eorum nos docent, cum interpretatione ejusdem arcanâ. Verùm is hodiè ferè communis est universis gentibus, nisi quòd hac tempestate Reges Christiani primò & ante omnia oleo delibuti in divinis Basilicis populo sistantur. Ac-

I. Reg. I. v. XXXIII.

Schickard: in Mischpat Hammelech. cap. I. theor. IV. p. XXVI.

Matt. XXI.

clamationes verò sunt quibusvis eædem vel sensu vel verbis. Qui quidem ritus omnes & magnarum rerum simulacra in se continent, & inprimis gaudii è re nati testificationem exhibent. Quò spectat quoq; in inaugurationibus Imperatorum Romanorum, ac Regum quorundam bovis Trojani assatura, vini è fonticulo uberrimè fluentis liberalitas, aureorum atq; argenteorum nummorum in vulgus dispersio, & quædam alia, quibus ad lætitiam plausumq; multitudo, velut purpurâ elephanti, incenduntur. Neq; absq; exemplo sunt nobis usurpatæ lætitiæ significationes, cùm campanæ perstrepuere, tormenta boarunt, missilia in aërem affabrè exsurgentia & miros orbes exprimentia incensa fuere, ignes excitati & quodcunq; clamori & gaudio datum fuit reliquum. Nempe quum lætitia ista animo concepta exultantium clamore non satis exprimi videretur: jussæ sunt campanæ & horrentia fistularum ferrearum ora gaudia nostra ebuccinare. Pariter ut ignes accensi studia nostra & mirificum in Regem novum ardorem apertissimè demonstrare debuerunt. Atq; ut nihil incultum in oculos Regios venire debet: ita quicquid pro Rege ornando institutum est: artem ostentare & industriâ commendatum esse debuit. Vide mihi, si lubet, coronas regias, ut non temerè ex auro & unionibus conflatæ sunt; sed novo atq; insolito artificio distinctæ, & summâ lapidû omnium varietate compositè adglutinatæ. Itemq; trabea atq; paludamentum non obiter picta sunt; sed exquisito opificio, ut solent esse Phrygio aut Babylonico opere confectæ texturæ, clara & variegata. Taceo reliqua, quæ cum naturâ certant. Ita temerarium fuisset saltem inordinatis struibus succensis Regis honorem declarare, quod populo tamen ob effusam lætitiam indulgeri solet, Senatus Amplissimus artificiosè confectas è pulvere pyrio machinas in fumum atq; cineres redigi curavit. Si quicquam prætermissû videatur, quod tantæ lætitiæ magnitudo poposcit, aut ad tam jucundissimam hilaritatem declarandam pertinere judicetur, id vel ignorasse nos, vel in aliud tempus reservasse credendum est. Picas Psittacosq; Regem novum salutantes, quod vetus Roma mirata est, non introduximus. Quod id apud sanos in admirationem venire non potuisset, cùm ut Poeta haud inelegans eleganter dixit.

Persius in prologo.

Expedivit Psittaco suum χαῖρε
Picasq; docuit nostra verba conari
Magister artis ingeniiq; largitor
Venter - - - - -

Aut si id cuiquam mirum videretur, insanus esset, si crederet esse serium, hoc est, â ratione & consilio colendi profectum. Quin ergò nosmetipsi potius ex intimâ animi mente exclamavimus. Salve, aveq; lumen nostrum VLADISLAE SIGISMUNDE. Quemadmodum enim priscos lumen serò in sacra vel in convivium illatum excitare solebat; ut vel χαῖρε φῶς salve lux dicerent, vel Vincamus exclamarent: quidni intuentes VLADISLAUM Regio splendore radiantem ita salvere eum jussissemus? In divinis certè paginis Magistratus lucernæ vocantur: à Lycei verò principe lumina obeliscis altè imposita. Quin opportunum videbatur remotissimorum Thulensium consuetudinem imitari, apud quos, ut historiarũ annales produnt, continua est annis singulis, quadraginta omnino dierum caligo, nullis intermicantib9 radiis, & sole quasi sub terrâ sepulto. Cives autem post diuturni temporis molestiam lectos viros in montium cacumina mittere solent, ut sideris benefici primam lucem claritatemq; de longè promicantem conspicantes, ad se referant, revertanturq;. Illi igitur summis è verticib9 orientem solem excipientes & svavissimâ voluptate completi redeuntes in urbem, quasi prodromi clarissimi luminis, omnium civium plausu excipiuntur. Ita, neq; enim ignota loquar, omnes hactenus anxiè hoc desiderium tenuit audiendi nova de electo Rege (& eum VLADISLAUM futurum omnium sermo loquebatur): de quibus quum nuncius advolasset ad aures nostras, gratulationes populi haud infrequentes, plaususq; haud frigidi fuerunt. Cujus ea vox communis audiebatur, profectò eodẽ affectu atq; sensu: Salve, salve, post tenebras istas interregni dispulsas, Lux Lumenq; nostrum VLADISLAE SIGISMUNDE. Adhæc nescire neminem quoq; volumus, præter morem tralatitium, & aliis argumentis nos esse impulsos ad hanc solemnitatem. Quæ ne lateant, summâ vocis contentione proclamare audemus: Optima quæcunque ac tanto applausu digna nos sperare & polliceri nobis de VLADISLAO. Firmat animum nostrum electio tot Procerum ac numerosæ Nobilitatis, denique nostra ipsa eo in loco, quem fidelitate nostrâ, Regum autoritate & Primorum applausu tantùm non ante duo secula obtinuimus. Quicquid aliis, iisque nec indoctis nec imperitis videatur, successionem electioni Regum esse anteponendam: (cuj9 litis contentiosâ exagitatione nunc nõ lubet interturbare serenitatem lætitiæ nostræ,) meo judicio, electio magnam autoritatem electo conciliat, eundemque subditis mirum in modum commendat: ne dicam, quòd unâ eâdemq; operâ spem fiduciamq; in eorum animis incendat. Succedunt quicunque, saltem qui Regio sanguine prognati sunt; at deliguntur, si res sit nostræ optionis, ut in nostrâ electione est, nonnisi virtute condecorati. Ibi fortunæ ludibrium in infantem quandoque, in puerum, in imbecillis animi hominem summam rerum transfert: quâ luctuosâ successione nihil acerbius. Quod si enim gubernatori navis, utcunque præstanti, filium rudem in successionem non sufficimus, ne quos ille servavit, iste evertat: nec philosophiæ scholam proximus, extincto præceptore, sed sapientiâ simillim9 excipit: Cur regnandi unam artem præceptorum plenissimam & ex cujus erratis omnium pernicies pendet, pueris trademus? qui si hæreditatis jure habent, ut regnent: subditis eodem jure, ut pereant, relictum est. Haud difficile foret, quæ dicta sunt exemplis munire, sed quum obvia sint, quid opus est vulgatissima memorare. Contrà, suffragiis eligentiũ vix alius renuntiatur, nisi qui judicetur, quoad humanit9 perspici potest, idoneus ad fræna capessenda: nec nisi vir, isque animo virili præditus, Regiisque ornamentis instructus. Si mutari mores electorum quis oggerat: ut Saulis, Neronis & Galbæ exempla testantur: audiet homines ab hominibus eligi, quos fallere fallique ab humanitate non est alienum. At nec ij, qui succedunt, spei conceptæ semper satisfaciunt, aut perpetim antecessorum vestigiis insistunt: quos, cùm sceptra eorundem arripuere, haud rarò virtutum incuriosos deprehendes, propter quas majores ad fasces evecti. Neq; juvandi sunt calculo, qui ajunt litigiosas esse ferè electiones: quas ut fateamur ita esse non semel, audiemus tamen, quid dicturi sint ad eam, qualis fuit nostra VLADISLAI. Qui omnium quidem voluntate & voto ita in parentis locum subvectus est;

vide Cresoll: in mystago: lib: I. cap. V.

II. *Samuel:* XXI. ℣. XVII.

Aristotel: lib: IV. *Polit: cap:* XV.

è *Procop: Cresoll: in Mysta: lib:* I. *cap:* XIII. *Sect:* II.

vide Schuziũ in CHron. Prus: *p.* CCI. *b*

Barclaj: in Argenid p: CIV.

ut

ut contradicentem habuerit neminem, quasi cœlesti oraculo, citra ullius invidiam, applausu verò omnium. Videri potuit VLADISLAUS ad fastigium hoc natus esse. Nam nec in Poloniâ temerè discedit ur à stirpe masculâ, si qua extat; sed eligi potiùs debuit, jure moreq; nostro, ut tot haberet testimonia, sibi Regnum ob virtutes deberi, quot habuit suffragia. Virtutis munus esse debuit corona, non fortunæ. Quo honore, quâ gloriâ præclarior seu præstabilior ulla cogitari nequit. Certè Regiâ dignitate majus est, tantæ dignationis solio ab omnibus dignum censeri. Quum multi sint, qui aliorum virtutibus Regnum partum debeant, non suis meritis. Juventam sanè suam & eam, quam ingressus est virilem ætatem ita instituit VLADISLAUS, ut speciminibus egregiis undiq; exhibitis oculos omnium in se rapuerit: quem nemo non Patri, si quid ei humanitus accidisset, surrogandum esse diceret. Adeò velut facilè fuit Apollonio Tyaneo (quem stultè gentilitas credidit numen habere) dicere veluti ex oraculo, cùm Vespasianum audiret summo mane dare operam negotiis, eaq; studiosissimè conficere, Vir iste imperabit: ita huic comparandos omnes istos divinatores autumo, qui nunc in digitos pedum se surrigunt, quod maturè prædixerint, VLADISLAUM Regem nos habituros, quem viderunt ista agitare animo, quibus suam Regno probaret industriam. Prudentium atq; sapientium hominum celeris est divinatio, inquit alicubi Peripateticorum Coryphæus. Vates tamen hos dicamus ex veteri apud Græcos jactato versiculo: quod optimè conjecerint. Severiam certè & Cernihoviam Balearidum more partas occupavit. Quorum ea laus circumfertur insignis, quod nemo inter eos, quum pueri essent, alio cibo usus sit, nisi quem perticæ illigatum fundâ dejecisset: ita jussus erat VLADISLAUS à Parente Severiæ & Cernihoviæ ducatus Marte proprio acquirere, quos cùm subjugasset, Ducatuum Severiensium & Cernihoviensium Administrator laudabiliter hucusq; audiit. Observata sunt hæc VLADISLAI ornamenta non domi tantùm, sed & foris: ut & Imperator & Pontifex alium nullum SIGISMUNDO sufficiendum commendarint, quàm hunc ipsum. Quod uterq; & per literas & per Oratores suos copiosè & prolixè accurarunt. Præcipientes istũ in modum optimè se Regni saluti pro more amoreq; consulere. Quorum elogia si jungas nostris suffragiis, ita VLADISLAUM exornant, ut nulla corona, nec purpura, nec sceptrum Regem ullum decorare possit. Sed quoniam hæc publicè nota sunt, frustra in iis percensendis diutius immorarer.

Neugebauer in Histor: Polon: lib. 1. p. XIX.

lib: moral: Eudem: VII.

Eras: in adag: p. CCCCLI.

Alexan: ab Alexandr: lib: II. cap. XXV.

Aliud argumentum applaudendi VLADISLAO ex ipsâ re nobis occurrit. Adde enim, quod caput rei est, in electionibus locum esse divinæ virgulæ, cujus tam insignis in successionibus significatio non est, tum vel novâ hac ratione electio cum successione certare de dignitate potest. Fit enim in hac, ut Regnum capessat, quisquis editus est atavis avis aut parentibus Regibus, quod fortuitum esse, nec ultrà æstimari scribit gravissimus autor Tacitus: non item in illâ, ubi virtutis potior, quam sanguinis habetur ratio. Illic quoq; quod magè mireris, & rerum summarum potestas in fœminas cadit, de quibus ingeniosè tamen juxtim ac verè nonnemo.

Apta quidem telæ est, sed inepta est fœmina telo
Indignumq́ viris subdere colla colo.

Etsi quidam non impatientes sint hujus jugi, apud quos exemplum est felicis & præclaræ administrationis muliebris. Quibus tamen vel interruptam Regiæ prolis masculæ seriem precamur, vel rebus ita exigentib⁹ viras viraginesq; Reginas, cum errore naturæ, qualis ELISABETHA fuit sexum supergressa. Ubi porrò si fiat, ut degeneres in loca majorum succedant, isto animo sunt tolerãda eorum imperia, quomodo sterilitas aut imbres nimii, & cætera mala: ut laudatus autor pharmacum propinat. Longè aliter, eoq; melius se res in suffragatione liberâ habere deprehenditur. Nutus divini, velut indices rerum arcanarum hic ferè observantur: quod decantato Piasti exemplo è commentariis Polonicis docere vellem, nisi alterum ex ultimâ Tyriorum vetustate gravius videretur. Idq; ejus generis, meo animo, quod possit festivam hancce panegyrin velut bellum quoddam acroama jucunditate quadam perfundere. Tyrum urbem PHœniciæ clarissimam inopinata servorum conspiratio oppresserat: ita, ut cuncti liberæ fortunæ viri ad unum cum stirpe perierint. Servi verò oppidò rerum potiti uxores & filias eorum, quos perdiderant sibi jungunt matrimonio. Duo tantum ex omni civium numero

lib. 1. histor.

Lansius apud Schickar: in mischpat hammelech. Cap. 1. theor: III. p. XVI.

Tacit: lib: IV histor.

vide Neugebau: in icon: p. XXI.

Iustin: lib. XVIII.

mero, senex cum filio admodum puero ob mite clemensq; imperium, servi operâ, cui manus parricidio contaminare religio fuit, occultè servati sunt. Cæterùm accidit, ut cùm primùm consilia de creando Rege moveri cœpta sunt: is, qui domini heriq; sui rationem habuerat, totam rem ad Stratonem (id nomen erat seni) detulerit. Comparatum autem erat inter servos, ut qui eorum postridiè nascentem solem primus conspicatus esset, tanquam superis rex gratissimus consalutaretur. Itaq; monet hominem de se meritum Straton, instruitq;, ut cùm cæteri in ortum oculos intendissent, ipse contrario statu murorum fastigia, quæ aliquantò priùs à sole feriuntur, prospiceret. Id senis consilium secutus, ille primùm solis radium repentè a tergo demonstravit. Cæteris in admirationem versis ac sciscitantibus, cujus id hominis esset commentum (nam servile id crederent, non potuerunt in animum inducere): coactus auctorem prodere, de hero à se servato confessus est. Vitâ itaq; Stratoni & filio concessâ, quadam numinis providentiâ sibi senem istum servatum rati Regem constituunt, crimen nefariæ crudelitatis in heros commissæ hac numinis observantiâ expiantes atq; purgantes. Quod qui non videt divinâ virgulâ factum esse, nil videt. Istam haud pauci quoq; observasse se ajunt in electione VLADISLAI nostri. Quod in omnium ore est, liberè in luce atque in omnium oculis ponim⁹. Divinum est, omnium voluntates conspirasse in VLADISLAUM, nec quenquam de Regno studiis contendentem habuisse. Si annales replicare libet, inveniemus non tam planâ viâ in solium adscendisse Joannem Albertum magni principem animi & ingenii, filium CASIMIRI Jagellonidis Patris Patroniq; nostri beneficentissimi, quem piâ perenniq; memoriâ semper prosequemur. Post hujus obitum equidem varia erant Procerum in Comitiis, quæ tum Petricoviæ celebrabantur Regis creandi causâ, in Regis defuncti filios studia. Joanni Alberto favebant pleriq; propter ætatis prærogativam & specimen virtutis bello Tartarico editum. Alii Alexandro natu proximo: pars Sigismundo juniori regnum addicebant. Ad summam, variæ & validæ erant utrobiq; rationes; sed motus quoq; acriores. Tandem Joanes Albertus coactus Regnum pronubis armatis, quos ipse col-

Neugebau: in hist: CCCCXXIX.

se collegerat & mater in præsidium velut auxiliares copias summiserat, Regnum ambire necesse habuit; quod deniq; Procerum suffragiis exambiit, & populi foris circum comitium stantis clamore adjutus. Repetamus etiam vel leviter memoriâ (nam horret animus tacitos casus meminisse) quàm difficilis SIGISMUNDO Parenti ad Regnum fuerit aditus. Vt verè dici possit, eum meliori fortunâ idem filio reliquisse, quàm ipse nactus fuerit. Idque non nisi fato fieri, nemo inficias ibit, nisi qui rerum harum curâ supremum Numen non tangi profanè inficiaturus sit. Quare laudabilis quoq; Procerum ad divini arbritrii normam consensio fuit, quorum rationes neque obscuræ videntur esse, neque celari debent.

Quum enim benè consultum velint Reipublicæ, nihil videbant consultiùs, quàm parenti filium, SIGISMUNDO VLADISLAUM SIGISMUNDUM, lubitu suo, rebus optimè expensis, ut præclarus atque multorum seculorum usu firmatus mos tenet in Poloniâ, liberâ creatione sufficere. Prævidêre eum fore gratum subditis, in quorum omnium oculis est VLADISLAUS, finitimis venerabilem, quem studiosè Regno commendabant, barbaris reverendum, qui famâ de speciminibus ejus quicquam acceperunt, hostibus autem si qui sunt, aut futuri sint, quod omen DEUS avertat, facilè opponendum. Quin & in mentem venisse videtur Proceribus semper charæ Polonis Jagellonicæ stirpis reverentia, quæ non minùs, ut bona ista prænomina, quibus salutatur Rex Dominusq; noster Clementissimus, VLADISLAI alterum, alterum SIGISMUNDI, facilè eum cuicunq; Polonici sanguinis conciliare potuerunt. Ita legimus, Regilianum Imperatore Galieno amore & applausu solius nominis esse dignum visum, cui Imperatorii fasces deferrentur. Cùm enim in cænâ quæsitum esset, à quânam origine nomen Regiliani descenderet, ac responsum fuisset, à Regno vel Rege, cujus varia esset per casus flexio; ut dicatur Rex, Regis, Regi, & ita Regilianus, Regiliani: oppidò milites omine arrepto acclamaverunt; Ergò Rex esse potest, Ergo regere potest, De⁹ ipsi Regis nomen imposuit, sit Rex Imperatorque noster. Neque absimile est illud, aut ab hoc instituto alienum, nomen Antonini ab memoriam ejus, qui pietate suâ agnomen pii sibi comparavit, tam

Cœlius: lib: XXIV. A. L. cap: VI.

Alexan: ab Alexan: lib: I. cap: II.

tam carum Romanis fuisse, ut eum Imperatoriâ dignitate indignum arbitrarentur, qui hoc nomine insignitus non esset. Vsque dum Antoninus Eliogabalus vitiis suis invisum id reddidit, atque collutulavit. Quid mirum ergò velut ad bona faustaq; nomina VLADISLAI SIGISMUNDI unum vel alterum è proceribus respexisse: quæ aliàs tacitâ & arcanâ quadam suavitate in mentes insinuare se solent. VLADISLAI nomen aliquot Regum memoriâ celebre est, inprimis VLADISLAI Iagellonis & alterius Vladislai Iagellonidis, ut uno verbo dicam, Optimorum Regum. Inter Sigismundos

Neugebau: in Icone Sigis: I.

verò Primus mentis corporisq; admirandâ fortitudine præditus fuit, quod & injuriarum oblivione & adversarum rerum tolerantiâ declaravit. Idem florenti ætate ferreas equorum soleas & chartularum lusoriarū fasciculos discerpere potuit. Hunc subsecutus est Sigismundus II. Augustus compluribus ornamentis egregius. Post, intercedentibus Henrico & Stephano, Sigismundus III secutus est, qui nisi filium sibi similem reliquisset, sempiternum in animis nostris reliquum fecisset sui desiderium. Ita Regis Dominiq; nostri nomina pensitata fuisse, non est usq; adeò incredibile. Verùm familiam paternam â Iagellonicæ dignitate & bonitate dependentem spectatam fuisse, nihil est credibilius. Hoc nomine equidem quæsitus est pater & è Sueciâ advocatus, ut qui natus erat patre

Neugebau: in Icone Sigis. III.

Ioanne III. Sueciæ Rege & Catharinâ Iagelloniâ Sigismundi I. filiâ. Videtur enim persuasum esse Optimatibus, quicquid sit Iagellonicum, prodesse Reipublicæ. A Iagellonis regno profectò, velut ab optimo auspicio, semper aliquid accessit felicitati & amplitudini Rei Polonicæ. Vt minutiora non persequar:

Herburt: in CHronic: lib: XII *cap:* IV & V

Vladislaus familiæ caput thesauris suis auxit ærarium Polonicum, & Litvaniam, alterum oculum Regni, corpori inseruit. Sub Casimiro Iagellonide nos ad idem Regnum accessimus,

Schütz: in Chroni: p. CCI *& seqq.*

cujus tutelam atq; patrocinium adversus Cruciferos, quod miserè nos cruciarint, imploravimus. Sigismundo I. regnante Prussia Orientalis, formâ Reipublicæ in Ducatum

Neugebau: in histo: p. CCCXXXVI

commutatâ, tota ab Imperio Romano avulsa in clientelam ejus concessit. Sigismundi III. industriâ, Smolenscensis Vrbs recuperata, quam frustra ingentibus copiis antea obsederat

Guagni: tom. II *rerum Polon: p.* CLXXXV.

Basilius, portentum hominis, nec unquam eam intrasset, nisi asino

si asino aureo vectus fuisset. A VLADISLAO Rege Dominoq; nostro Severiæ & Cernihoviæ ducatus amplissimos & rebus omnibus affluentes occupatos jam esse supra laudavimus. Quid non speremus ulterius? Nimirum ut occulto crescit arbor ævo, canente Poëta valdè bono, fixa radicibus ac frondes ramosque latè extendens:

Horat: lib: I. *od:* XII.

Ita familia Iagellonica à Vladislao Iagellone Duce Lithvaniæ exurrexit, ac nobili accessione Poloniæ pomœria auxit, semperq; ut ominamur, augebit. Quod quum ita observatum sit, nil mirum est, minimè difficilem deliberationem fuisse, ut VLADISLAO efflorescenti Regnum suamq; salutem Proceres Reipublicæ studiosissimi concrederent.

Ad ultimum (videtur enim me sermo præter spem in suavi argumento protractus ad finem vocare) caussas suffragii nostri penitiores, quas habuimus, attexere necesse est: quas & succinctè exponam & ut decet absq; fuco, ex vero & absq; cerussâ. Quorsum enim aliò A. mei nobis vertendi fuissent animus & oculi, quàm ad spirantem vivamque SIGISMUNDI effigiem. Ejus, postquam nobis fato ereptus erat, imago obludebat memoriæ: recolebamus SIGISMUNDI in nos humanitatem: hærebamus in consideratione bonitatis & suavitatis ejus, quæ semper ex omnibus verbis actisq; SIGISMUNDI elucebant: amissi Parentis (quem ita sæpius nominamus, quòd semper visus sit nobis huc collineare, ut pater nobis potius esse videretur, quàm Rex) tristi & luctuosâ recordatione nos conficiebamus: & ecce Numinis, conscientiæque instinctus nos ad VLADISLAUM respicere jussit, in quo viveret SIGISMUNDUS. In eum modum utique & facere solere viduas in orbitate relictas, quæ ab intuitu liberorum, in quibus mariti lineamenta conspiciunt, acris ac intimis medullis hærentis doloris solatia quærunt. Ac cùm eo, quo Pater solebat, blando comiq; vultu, quoq; ipse illustravit Vrbem nostram, cùm hîc quondam gratus hospes fuit, ac tacitâ quadam virtute sibi animos omnium conciliavit, se nobis objecisset VLADISLAUS: nihil antiquiùs ac magis in votis habuimus, quàm ut cælitus nobis obtingeret Rex, â quo nobis polliceremur optima quæq; ac universæ civitati maximè salutaria. Itaq; cum & suffragio nostro colendus esset, nihil alacriùs â

 nobis

nobis unquam dictum est, quàm VLADISLAUM nos votis omnibus optare Regem ac Dominum. Neq; exprimere verbis facilè possum, quis ille sensus animi nostri fuerit, cùm hæc vel tacitè cogitavimus, vel quo perfusi sumus, quum Amplis. Vrbis Legati (quibus de reditu tum salvo, tum Vrbi optato atq; fortunato totius patriæ nomine meritò jureque gratulamur) ad nos detulerunt, quantam nobis spondeat Rex Novus benevolentiam. Ignosce tamen Serenissime Rex & Domine, si hæc, quæ celanda forsitan essent, velut in theatro divulgem atq; commemorem: ut quâ ratione nos viceris, atq; Tibi devinxeris, omnes intelligant. Vt paucis apud Te, non inscius pauco esse apud Reges Dominosq; utendum sermone, dicam: persuasi sumus habituros nos in Te SIGISMUNDUM, hoc est, Regem Patremque & optimum & benevolentissimum. Neq; unquam, sat scimus, nos fallet hæc tam præclara de Te concepta existimatio, cui obversatura semper ante animum SIGISMUNDI Genitoris Tui decora novimus. Qui quâ voluntate in nos fuerit, ignorare non potes, quòd ejus consiliis sæpè interfueris, certè lateri assiduus comes adhæsisti. Altiùs etiam suspiciens, oculos tuos referes ad inclytam charitatem CASIMIRI nostri, cui ante omnia debemus,
vide Schütz: in Chron: pag: CCIII. & CCLXV. b. quod immunitatibus præstantibus ornati simus. Quæ exempla, tum recentia, tum vetera, etiam nobis nil monentibus Te ita inflammabunt, ut ne vel latum unguem ab istis majorum vestigiis desistas: quorum præclara facinora atque merita in hanc Vrbem nunquam eorum memoriam senescere sinent. Fave itaq; complectere nos benevolentiâ Tuâ, quos virtutibus Tuis, earumq; speciminibus ita Tibi devotos reddidisti, ut crediderimus peccasse nos, nisi Tuæ clementiæ subjecissemus bona & fortunas salutesq; nostras. Securè Tibi polliceri potes de nobis, quicquid expectari debet ab optimis paratissimisq; subditis. Preces sanè omnium civium pro salute felicitateq; Tuâ habebis assiduas, atq; inprimis DEO dicatorum hominum, quorum si non tantus est in Vrbe nostrâ numerus, ut in aliis castris, omnes tamen ardentissimè Tibi precantur diuturnitatem Vitæ Imperiiq; felicissimam. Declararunt hoc nuper publicè in concionibus divinæ Tuæq; Majestati votis, quarum hæc ferè summa erat, ut sapientiâ sis Salomo, fe-

mo, felicitate Nebucadnezar, cùm in divinâ adhuc gratiâ fuit: tum precibus omnibus fatigandum Numen, ut & Tu pulcherrimam Optimi Regis, nos similem bonorum subditorum formâ exprimamus. Quibus ego ex istâ familiâ minimus accedens addo breve quidem, at serium votum: Vive, vale, viresce, vigesce VLADISLAE SIGISMUNDE Rex inclyte, ut Te DEus indies magis magisq; dotibus Regiis exornet. Sis Boleslaus audax, Mieczislaus Sapiens, Casimirus justus, Henricus Probus, Casimirus Magnus, Sigismundus longævus, denique laude quacunque floreas, quæ celebratur in antecessoribus atque majoribus Tuis. Similiter reliquorum, qui mœnibus nostris continentur, fidem & constantiam in periculis, studium in observantiâ, promtitudinem denique bonorum sanguinisq; profundendi pro Tuâ Regniq; incolumitate in quâlibet necessitate, & quicquid est honoris, quod Regibus debetur, polliceri Tibi potes maximè. Verbo dicam, si magnificentiores habeas inter Tuos, Tui amantiores vix habes alios.

Postremùm, ad Te Rex Regum Optime Maxime revertor oratione meâ, postquam eum Regem contemplati sumus, quem â muni Tuâ benignitate habemus: mecumque ad Numen Tuum adorandum tota se hæc concio componit. Obtestamur Majestatem Tuam & omni animi demissione rogamus, ut adesse velis ungendo coronandoque Regi nostro. Caput ejus orna sapientiâ, pectus prudentiâ, manus robore, conscientiam timore tuo, animum pietate, omnia denique membra vigore floreque diuturno. Flecte voluntatem ejus in nos, ut sit ei grata fides atque observantia nostra, veluti omnino est in manu tuâ cor Regis, ut rivi sunt in potestate aquilegum. Ita, ut quemadmodum in Regni paterni sedem evectus est: ita paterno animo semper invigilet commodis nostris. Faxis etiam tandem, ut cùm multos annos in hoc Regno feliciter exegerit, fide fiduciâque in merita Salvatoris filii tui æternum illud regnum obtineat. Pariter commendamus tibi Rempublicam atque civitatem nostram magnâ fortunarum parte imminutam. Fatemur equidem insigne esse hoc Vrbis nostræ ornamentum, nonnisi providentiæ Tuæ ac Regum nostrorum laudabili clementiæ adscribendû, quod

 libera

libera sit nobis Tui cultus & præconii Evangelici exercitio: verùm adde tamen huic tuo in nos favori, ut liberi ab insidiis & insultibus hostilibus pristinâ felicitate gaudeamus. Fatemur quoque, si statum nostrum conferre velimus cum vicinarum Regionū ac Vrbium oneribus, avara esse hæc vota nostra: si peccata verò quoque nostra sunt respicienda, quibus iram tuam atque pænas justas commeriti sumus, audacia: licita tamen esse videntur apud Te benevolentissimum Dominum, qui & paratus es veniam dare deprecantibus, & aliquando gratiam delictorum fecisse corruptissimis laudaris. Pacem da nobis Domine. Floreat intra mœnia nostra pax aurea, pax aurifera & apex felicitatis Vrbicæ. Procul sint â civitate nostrâ annonæ caritas, pestis & quicquid est lernæ malorum. Fausta sint omnia, felicia, salva atque prospera, sub Rege Novo, Pio, Justo, Clementi, Forti, Felici. Fiat. In quo omine finio. Vestram AUDITORES observantiam in Regem, quam concursu & audiendi patientiâ testati estis, ipse approbabit, si de eâ inaudiverit, ut non opus sit meo præconio.

JUDICIUM

JUDICIUM APOLLINIS DE PLAUSU

quem super
ELECTIONE
SERENISSIMI AC POTENTISSIMI PRINCIPIS
VLADISLAI SIGISMUNDI
SVECIÆ hæreditarii REGIS,
ad fasces
REGNI POLONIÆ,
II. Decembr. Anno ∞ Iↄ c xxx II.
in Gymnasio Dantiscano excitavit
Rever: Clarissimus Vir
DN. JOANNES MOCHINGERVS
Æd: Cath: Concion: & Gymnasii Dantisc: Rhetor.

IOANNES MOCHINGERVS,
anagramma
Acer, ingenI honos sum.

QVem MOCHINGERI in Gedanensi Suada Lycéo
Plausum excitavit de novo
REGE, hunc audivit Musis comitatus APOLLO,
Rogatus & sententiam,
Dixit; is est honor ingenii *VIR, Rhetor is* acer,
Habet omen ille nominis.

PLANGOR & PLAVSVS
Gymnasii Dantiscani,
Añ: MDCXXXII.

SIGISMVNDVS TERTIVS POLONIÆ AC SVECIÆ REX,
anagramma
Ejus ampli regni sacer Jova custos, vindex est.
En sacer Jova ampli regni custos, jus judex est.

VLADIS-

VLADISLAVS SIGISMVNDVS POLONIÆ ET SVECIÆ REX,

anagramma

Ille pacis aura, & novus Legis vindex à Deo missus.

Salvator legis vel pacis vindex à Deo missus veni.

Fata SIGISMVNDI flebat Gedanense Lycéum
Parentis & Regis sui,
Cujus erat regni vigilans custodia Jovæ
Vindex, *precesq; pro novo*
Rege effundebat: Fletûs nunc JOVA misertus
VLADISLAVM Regem dedit,
Qui novus est legis vindex, spes pacis & aura.
Missa à Deo POLONIÆ.

Nunc caput id tollit, Regem plausuq; salutat
Novum, agit Deoq; gratias,
Qui quod deposuit GENITOR scansurus ad astra
Sceptrum redonat FILIO.
Huic, MOCHINGERI Suadâ præeunte, vovemus,
VLADISLAVS REX floreat!

Joannes Georgius Mœresius.

FINIS.

Hist. Polon

b, opca